

Заняття 1.

Закон про кримінальну відповідальність

Практичне заняття (2 години)

Задача 1. У віддаленому селищі Верховинського району, 12 липня 2005 року Іванина після грози, коли у всьому селищі пропало освітлення, відрізав 150 м електропроводів від місцевої підстанції, внаслідок чого робота підстанції була припинена взагалі. Його було притягнуто до відповідальності за ст. 194-1 КК України. Проте Іванина заперечив можливість притягнення його до кримінальної відповідальності, оскільки він не знав про кримінальну караність своїх дій, яка була встановлена Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за порушення в галузі електроенергетики» від 31 травня 2005 року. Згодом було з'ясовано, що він дійсно дізнатися про цей закон не міг, оскільки офіційні видання, в яких був опублікований цей закон (Урядовий кур'єр 2005, N118 від 30.06.2005, Голос України 2005, N117 від 30.06.2005), через віддаленість і труднодоступність місцевості, а також погані погодні умови прийшли в селище із запізненням: 15 липня 2005 року. Іванина стверджував, що якби він знав про доповнення до КК, він не вчинив би своїх дій.

Чи можна притягати Іванину до кримінальної відповідальності?

Задача 2. Сенік за вироком військового трибуналу Полтавського округу від 6 травня 1978 р. був засуджений до 5 років позбавлення волі з позбавленням військового звання «лейтенант інтендантської служби», в даний час судимості не має. Після введення в дію Кримінального кодексу України він звертався в різні судові інстанції з проханням виключити з вироку суду додаткове покарання у виді позбавлення військового звання, посилаючись на те, що в новому КК санкція статті, аналогічної тій, по якій він був засуджений, такого додаткового покарання не передбачає, а тому, враховуючи зворотну силу кримінального закону, він просив повернути йому відповідне звання.

Чи слід задовільнити прохання Сеніка?

Задача 3. Жирівська, громадянка Росії, у серпні 2003 року у м. Белгород (Росія) підшукала 2-х дівчат 19-річного віку, які знаходилися у тяжкому матеріальному становищі. Повідомивши, що вона має для них роботу в м. Харків відповідно продавцем в кіоску та офіціанткою, в першій декаді жовтня 2003 р. потягом № 66 Москва-Миколаїв, Жирівська разом з дівчатами прибула в м. Харків, де передала їх невстановленим слідством особам з метою надання ними послуг сексуального характеру.

Визначте місце вчинення злочину. За законом якої держави відповідатиме Жирівська?

Задача 4. Військовий аташе і водій посольства однієї з іноземних держав в Україні були затримані за нанесення легких тілесних ушкоджень адміністратору посольства під час спільного розпиття спиртних напоїв в одному з барів м. Києва.

Як повинне бути вирішене питання про притягнення до відповідальності цих осіб?

Задача 5. У літаку, що летів з Риму до Токіо, в той час, коли він знаходився над територією України, громадянин Грузії Лопадзе вчинив вбивство з ревнощів громадянина Італії Макареллі.

За законами якої держави Лопадзе повинен нести відповідальність?

Задача 6. Громадянин Росії Березов, підсипавши у Москві в пляшку з вином миш'яку, відправив її поштою у «подарунок» на 50-річчя своєму партнеру громадянину України Сальникову, який проживав у м.Харків. Сальников, відправляючись у закордонну поїздку, взяв пляшку з собою. Він випив її, знаходячись на території Швейцарії, там же йому стало погано. Однак поїздку він продовжив і помер на території Бельгії.

Визначте місце вчинення злочину. Який принцип чинності закону в просторі і по колу осіб слід застосувати у даному випадку?

Задача 7. Гайдаш в січні 2019 року створив організовану злочинну групу з 5 чоловік, які мали навички гри в покер та досвід зайняття гральним бізнесом під виглядом організації проведення турнірів зі спортивного покеру. У подальшому він через довірених осіб у Громадській організації «Всеукраїнська федерація спортивного покеру» отримав дозволи на відкриття акредитованих клубів спортивного покеру. У подальшому в період часу з травня 2019 року по січень 2020 року в приміщеннях клубу спортивного покеру були організовані та проведені азартні ігри, під час яких учасникам надано платні послуги з організації та проведення карткової кеш-гри в покер, учасники купували за гроші гральні фішки, за допомогою яких робили ставки, в результаті гри вигравали або програвали гроші. 31 січня 2020 року працівниками поліції припинено незаконну діяльність зазначених гральних закладів. Гайдаша та інших співучасників у квітні 202 року було притягнуто до кримінальної відповідальності за ст. 203-2 КК України «Зайняття гральним бізнесом». Однак, Законом України № 768-ІХ від 14.07.2020 ця стаття була змінена і викладена в новій редакції.

Чи поширюються на Гайдаша положення про зворотню дію закону в часі? Свою відповідь аргументуйте правовими позиціями Верховного Суду України.

Задача 8. Під час розгляду в суді одного з кримінальних проваджень щодо кримінальних правопорушень в сфері статевої свободи та статевої недоторканості, прокурор зазначив, що положення статей 152 і 153 Кримінального кодексу України застосовано неправильно. Він вказав, що диспозиціями зазначених норм в редакції Закону України № 2227-VIII від 06.12.2017 розширено межі злочинної поведінки в сексуальній сфері, криміналізовано певні дії сексуального характеру. Внесені зміни до ст. 152, ст. 153 КК не поліпшують становище винуватої особи, а фактично погіршують його, тому підсудному слід призначити покарання за попередньою редакцією КК, санкція якого є більш м'якою, натомість підстав для застосування зворотної дії кримінального закону в частині кваліфікації вчиненого прокурор не вбачає.

Чи правильно вважає прокурор? Свою відповідь аргументуйте правовими позиціями Верховного Суду України. Чим правова наступність відрізняється від зворотної дії закону в часі?

Заняття 2. Поняття кримінального правопорушення

Практичне заняття (2 години)

Задача 1. Кінащук, підійшовши до автомата з газованою водою, встановленого в приміщенні заводу, та переконавшись, що поблизу нікого немає, узяв 200-грамовий стакан і поклав його в пакет. Вийшовши з будівлі, він пішов у сквер, де використав стакан для розпивання пляшки вина. Чи підлягає він кримінальній відповідальності за крадіжку? Як відмежувати малозначне діяння від адміністративного правопорушення?

Задача 2. Мартинюк зимової ночі перекинула сніг з прилеглих садових ділянок на свою дачну ділянку, щоб прикрити від морозів плодове дерева і чагарники. Сусіди, що приїхали на свої дачі через тиждень, виявили оголені ділянки і померзлі дерева та зажадали від Мартинюк «повернути» сніг та відшкодувати збитки. Остання категорично відмовилася виконувати цю вимогу.

Чи є в діях Мартинюк ознаки кримінального правопорушення, пов'язаного з умисним чи необережним знищенням або пошкодженням чужого майна?

Задача 3. 16 червня 2010 року, приблизно о 23-50 год., Заліщук зайшов на літній майданчик магазину ПП «Кусок», який розташований по вул. Ульянівській м.Теплогорська. Там за столиком сидів потерпілий Олевич зі своїми друзями, який святкував свій день народження. Заліщук підійшов до них. Біля столу стояло пластикове відро, в якому лежав конверт. Він узяв цей конверт, там були гроші в сумі 12 грн. Він дістав гроші і попросив Олевича позичити їх йому, але той відповів відмовою. Тоді він узяв ці гроші і пішов. Проаналізуйте положення ст.186 КК України. Чи є в діях Заліщука ознаки кримінального правопорушення? Якщо є, то чи можна застосувати ч.2 ст.11 КК України? Свою відповідь аргументуйте правовими позиціями Верховного Суду України.

Задача 4. Мешканки обласного центру Карачко і Латінкова виїхали в сільську місцевість, де, зустрівши місцеву дівчину, познайомилися з нею і попросили показати околиці. Дівчина привела їх в зону відпочинку. Скориставшись тим, що поблизу нікого не було, Карачко збила дівчину з ніг, а Латінкова обрізала у неї коси, після чого вони втекли. Встановлено, що Карачко і Латінкова з початку 2010 року вчинили більше 20 таких нападів з метою отримання волосся для подальшого продажу. Чи є в діях Карачко і Латінкової ознаки кримінального правопорушення? Якщо так, то підтвердіть ознаку «протиправність» конкретною кримінально-правовою нормою (нормами).

Задача 5. Засуджені М., О. та К. відбували покарання на дільниці соціальної реабілітації державної установи «Літинська виправна колонія (№ 123)». 07 вересня 2018 року приблизно о 02:00 вони, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, через незагратоване вікно залишили установу. Придбавши їжу та алкогольні напої і вживши їх у лісопосадці неподалік АЗК «ОККО» в с. Сосни Літинського району Вінницької області, вони вранці того ж дня повернулись до виправної колонії.

На підставі ст.393 КК України, а також відповідних актів судової влади (Постанови Пленуму Верховного Суду України, правові позиції Верховного Суду), встановіть можливість застосування до вказаного діяння ч.2 ст.11 КК України.

Заняття 3.

Призначення покарання

Практичне заняття (2 години)

Задача 1. Сліпець був засуджений по ч. 1 ст. 286-1 КК України до позбавлення волі строком на два роки з позбавленням права управляти транспортним засобом протягом трьох років. Він визнаний винним в порушенні правил дорожнього руху при управлінні автомобілем «ВАЗ-2105», що належить йому. Сліпець в стані сп'яніння, прямуючи по шосе, перевищив швидкість руху, внаслідок чого не справився з управлінням, виїхав на тротуар і вчинив наїзд на Сончак, заподіявши їй здоров'ю ушкодження середньої тяжкості. При цьому суд вказав у вирокі, що Сліпець скоїв злочин вперше, визнав вину, щиро сердо розкався і добровільно сплатив перебування Сончак в платній клініці. В ході судового розгляду також встановлено, що Сліпець має сім'ю і малолітню дитину, за місцем роботи і проживання характеризується позитивно.

Оцініть рішення суду. Чи відповідає воно загальним началам призначення покарання?

Задача 2. Мерв'як районним судом був засуджений до п'яти місяців виправних робіт з утриманням 10% заробітку в дохід держави. До цього заходу суд приєднав десять місяців виправних робіт з утриманням 10% заробітку, не відбутих Мерв'яком за попереднім вирокі, і на підставі ст.71 КК України визначив остаточне покарання в один рік і три місяці виправних робіт з утриманням 20% заробітку в дохід держави.

Чи правильно в даному випадку призначено покарання по сукупності вироків?

Задача 3. Чепіль, раніше неодноразово судимий, незважаючи на те, що 18 березня 2009 року постановою Вольнянського районного суду Запорізької області у відношенні до нього був встановлений адміністративний нагляд строком на 12 місяців, передбачаючий ряд обмежень для нього, у тому числі заборона виходити з будинку з 21 години до 05 годин ранку наступного дня, 13 грудня 2009 року самовільно, без дозволу органу, що здійснює нагляд, залишив місце свого проживання і переїхав проживати за іншою адресою. За вчинення цього діяння він був засуджений за ст. ст. 395 УК України із застосуванням ст. 69 УК України до покарання у вигляді штрафу в дохід держави в сумі 510 гр. У своїй апеляції прокурор, не оспорюючи висновків суду про доведеність вини Чепіля у скоєнні вказаного у вирокі злочину, вважає, що цей вирок є незаконним у зв'язку з невідповідністю призначеного покарання особі засудженого, який раніше неодноразово судимий, у тому числі і за порушення правил адміністративного нагляду, не працює і не має можливості сплатити призначений йому штраф; крім того, суд без достатніх підстав і належного мотивування застосував відносно засудженого ст. 69 КК України. Прокурор просить відмінити вирок і ухвалити новий вирок, за яким призначити Чепілю покарання по ст. 395 УК України у виді 3 місяців арешту.

Як слід вирішити справу? Чи вірно застосовано судом першої інстанції ст. 69 КК України?

Задача 4. Дрозд, раніше судимий 29 березня 2006 року Здолбунівським районним судом за ч. 2 ст. 307 КК України до кримінальної відповідальності у виді позбавлення волі на строк п'ять років три місяці без конфіскації належного йому майна, умовно-достроково звільненого 15 жовтня 2009 року, 27 жовтня 2009 року, близько 14 години 30 хвилин, перебуваючи в приміщенні торгового залу гіпермаркету «Велика Кишеня», що знаходиться за адресою: м. Рівне, вул. Макарова, 23, маючи умисел на таємне викрадення чужого майна, з корисливих мотивів, у відділі алкогольних напоїв, таємно намагався викрасти майно ТзОВ «Квіза - Трейд», а саме пляшку коньяку марки «Хенессі ХО 40%» вартістю 1103,45 гривень, поклавши її до кишені штанів і зірвавши з неї мікрочіп. Однак свій злочинний умисел довести до кінця не зміг, через незалежні від нього обставини і був затриманий працівниками

гіпермаркету.

Призначте Дрозду покарання в т.ч. з врахуванням стадії вчинення злочину (замах).

Задача 5. Левицький у період з січня по лютий 2004 р. у м Бердичеві придбав у невстановленої слідством особи вогнепальну зброю - пістолет марки «ТТ», калібром 7,62 мм та 8 набоїв до нього, що є бойовими припасами, які з вказаного часу носив при собі та зберігав за місцем свого проживання без визначеного законом дозволу. 4 лютого 2007 року ввечері Левицький перед тим, як зайти у приміщення кафе «Молодіжне», підійшов до приміщення сміттєзбірника сусіднього будинку, де у смітті сховав вказаний пістолет «ТТ» з 7 набоями, після чого у кафе «Молодіжне» вживав алкогольні напої. Виходячи після цього з кафе на вулицю, Левицький зштовхнувся при виході плечем з раніше не знайомим йому жителем м. Бердичева Лобаєм, 1983 року народження, на ґрунті чого між ними виникла суперечка із взаємними образами. Згодом Левицький вийшов на вулицю, підійшов до згаданого збірника сміття, взяв схований ним пістолет «ТТ» з 7 набоями, привів його в бойове положення, дославши патрон у патронник, сховав пістолет під одягом, після чого повернувся у приміщення кафе. Відшукавши Лобая за одним із столиків кафе, Левицький підійшов та сів напроти Лобая, дістав з-під одягу пістолет та спрямувавши його в розташування життєво важливих органів потерпілого - грудну клітину - здійснив з пістолета один постріл у потерпілого. Після цього Левицький з місця вчинення злочину утік, забравши з собою знаряддя злочину.

Розгляньте диспозиції та санкції ст.ст. 115 та 263 КК. Призначте йому покарання.

Задача 6. Вироком Славутицького міського суду Київської області від 15 квітня 2008 року, який набрав законної сили, Сорокін був засуджений за ч.2 ст.296 КК України до 2 років позбавлення волі із звільненням на підставі ст. 75 КК України від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком 2 роки. Маючи не зняту і не погашену судимість за хуліганство, не ставши на шлях виправлення, під час іспитового строку Сорокін знову вчинив хуліганство, під час якого одному потерпілому завдав легке тілесне ушкодження, що спричинило короткочасний розлад здоров'я, а другому потерпілому - умисне тяжке тілесне ушкодження, яке спричинило його смерть.

Призначте Сорокіну покарання.

Задача 7. П'яста (не судимий), Роздольський (не судимий) та Білецький (судимий 04 жовтня 2004 року Любомльським районним судом Волинської області за ч.5 ст.185 КК України із застосуванням ст.69 КК України до 5 років позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з випробуванням на строк 3 роки на підставі ст.ст.75, 76 КК України 2 травня 2005 року приблизно о 04.00 год., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння біля кафе «Зустріч», розташованого по вул.Шевченка в с.Лукив Турійського району Волинської області, на ґрунті наростаючого конфлікту нанесли Назаруку руками, ногами, дошками, підібраними на місці вчинення злочину, і спеціально пристосованими для нанесення тілесних ушкоджень скляними пляшками, принесеними з тильної сторони кафе «Зустріч», численні удари по голові та тулубу. Далі силою вони відібрали у Назарука золоті ланцюжок та кулон вартістю 1515.00 грн., золоту обручку вартістю 400.00 грн., штани вартістю 151.50 грн. та кросівки вартістю 120.00 грн., чим завдали потерпілому майнову шкоду на загальну суму 2 186.50 грн.

Розгляньте диспозиції та санкції ст.ст. 187 та 296 КК. Призначте винним покарання.

Заняття 4.

Звільнення від покарання та його відбування

Практичне заняття (2 години)

Задача 1. Собко за декілька епізодів вимагання був засуджений за ч.2 ст.189 КК до 6 років позбавлення волі умовно з випробувальним терміном 3 роки. Протягом іспитового строку він скоїв чергове вимагання. Суд призначив за новий злочин 2 роки позбавлення волі, скасував звільнення від відбування покарання з випробуванням і призначив остаточне покарання за сукупністю вироків у виді позбавлення волі на строк 7 років. Чи відповідають закону рішення суду?

Задача 2. За вчинений в супермаркеті грабіж Горбачова була засуджена за ч.1 ст. 186 КК до громадських робіт на строк 180 годин. Враховуючи вагітність і важке матеріальне становище Горбачової, суд звільнив її від відбування покарання у зв'язку з вагітністю. Чи суперечить закону вирок суду? Якщо так, то яке б мало бути рішення суду?

Задача 3. Суд поклав на звільненого від відбування покарання з випробуванням за фіктивне підприємництво Жука обов'язок не займатися підприємницькою діяльністю протягом 5 років.

Чи правильно застосовано закон?

Задача 4. Вознюк була умовно-достроково звільнена від покарання за розбій (за ч.1 ст.187 їй було призначено 3 роки позбавлення волі). Суд поклав на неї обов'язок пройти курс лікування від алкоголізму. Однак Вознюк за власним переконанням алкоголізмом не страждала і курс лікування від алкоголізму проходити не стала. Звільнившись, вона вийшла заміж і переїхала жити до чоловіка в інше місто, не повідомивши про це відповідні органи. Чи є підстави для скасування умовно-дострокового звільнення?

Задача 5. Яворському покарання у виді позбавлення волі за умисне тяжке тілесне ушкодження з мотивів расової нетерпимості замінено на підставі ст.82 КК України штрафом. Не встигнувши сплатити штраф, Яворський скоїв порушення недоторканності житла з погрозою застосування насильства (ч. 2 ст. 162 КК).

Як слід застосувати закон про кримінальну відповідальність у даній ситуації?

Задача 6. Попович, відбуваючи покарання у виді позбавлення волі, поклав руки під різець токарного станка, втративши кисті обох рук. Які правові наслідки скоєного?

Задача 7. До вагітної Гурової, яка завагітніла під час відбування покарання у виді позбавлення волі на строк 4 роки, суд застосував положення ст.83 КК і звільнив її від відбування покарання. Однак дитина народилася мертвою. Які правові наслідки народження мертвої дитини?